

Gedragcode Integriteitsbeleid

1. Inleiding

Sportaround is een organisatie die sport- en spelmogelijkheden biedt voor iedereen, met een bijzondere focus op kinderen en jongeren. Onze activiteiten bevinden zich op het snijvlak van jeugdwerk en sport waarbij we intensief inzetten op het bereiken van kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie. Het is van cruciaal belang dat we een veilige, respectvolle en inclusieve omgeving bieden voor alle deelnemers. Deze gedragscode is ontwikkeld om de verwachtingen te formuleren voor alle medewerkers, vrijwilligers en deelnemers, en om ervoor te zorgen dat onze activiteiten bijdragen aan welzijn, respect en eerlijk spel waarbij de integriteit en de grenzen van iedereen worden gerespecteerd.

Hierbij willen we enkele algemene kernwaarden benadrukken.

(1) **Respect:** Je behandelt iedereen met waardigheid en respect, ongeacht achtergrond, vaardigheden of kenmerken. Discriminatie, pesterijen, intimidatie of enige vorm van misbruik tolereer je niet.

(2) **Integriteit:** Je handelt op een eerlijke en ethische manier bij alle interacties. Bij al je sportactiviteiten staat fair play en sportiviteit centraal. Er wordt eerlijk gespeeld zonder enige vorm van provocatie en uitsluiting.

(3) **Veiligheid:** zowel het fysieke, sociale als emotionele welzijn van de vrijwilligers, deelnemers en medewerkers is je prioriteit.

(4) **Vertrouwen:** Je werkt aan een vertrouwensband door zichtbaar en beschikbaar te zijn voor jongeren en hen zo de ruimte te geven om zichzelf te zijn, fouten te maken en zich gehoord te voelen.

2. Wat is grensoverschrijdend gedrag, discriminatie en schendingen van integriteit?

Elke vorm van gedrag waarbij de fysieke, psychologische of seksuele grenzen van een ander worden overschreden wordt gezien als grensoverschrijdend gedrag. Dit kan gaan van ongepaste aanrakingen of opmerkingen tot intimidatie, machtsmisbruik, manipulatie of pestgedrag. Wanneer iemand ongelijk of onrespectvol behandeld wordt op basis van kenmerken zoals afkomst, huidskleur, geloof, gender, seksuele oriëntatie, beperking of leeftijd, spreken we over discriminatie. Beide ondermijnen de veiligheid en inclusie van onze werking.

Om een veilige omgeving te waarborgen, vragen onderstaande situaties extra aandacht:

Fysieke veiligheid:

Dit gaat over fysieke handelingen die een individu of groep bedreigen of schaden, zoals geweld (slaan, schoppen, bijten, fysieke straffen).

Het is belangrijk dat al onze activiteiten op een veilige manier worden uitgevoerd, met gepast materiaal, voldoende toezicht en duidelijke afspraken.

Emotionele veiligheid:

Dit gaat over het creëren van een omgeving waarin kinderen zich veilig voelen om zichzelf te uiten. Gedrag dat het emotionele welzijn of zelfbeeld schaadt, vaak door verbale of non-verbale intimidatie, vraagt extra waakzaamheid. Voorbeelden hiervan zijn schreeuwen, beledigen, negeren, overdreven kritiek of bedreigingen.

Vertrouwen tussen jongeren en begeleiders is hierbij essentieel. Als begeleider heb je oog voor jongeren die zich niet goed voelen en bied je een luisterend oor of help je hen de juiste hulp te vinden. Tracht ook een omgeving te creëren waarin het oké is om je niet oké te voelen en waar open communicatie wordt aangemoedigd. Bied een luisterend oor en verwijst naar externe ondersteuningsdiensten zoals AWEL of het JAC indien nodig. Samen met de jongeren kan je bekijken of het zinvol is om de school te betrekken voor verdere opvolging en ondersteuning.

Omgaan met pesterijen:

Gebruik aanpakken zoals de "No Blame"-methode om pestgedrag op een constructieve manier aan te pakken. Hierbij ligt de nadruk op groepsondersteuning en herstel, in plaats van bestraffing. Het is cruciaal om alle betrokkenen – het slachtoffer, de pester en de omstanders – actief te betrekken in het zoeken naar een oplossing, met het welzijn van het slachtoffer als centraal uitgangspunt.

Grensoverschrijdend gedrag:

Wanneer we spreken over grensoverschrijdend gedrag, bedoelen we een brede waaier aan gedragingen die fysieke, psychische of seksuele grenzen overschrijden. Voor de inschatting hiervan wordt gebruikgemaakt van zes parameters om situaties correct in te schatten: *wederzijdse toestemming, vrijwilligheid, gelijkwaardigheid, leeftijd/ontwikkeling, context en zelfrespect*.

Bij grensoverschrijdend gedrag wordt onmiddellijk ingegrepen, en wordt er gezorgd voor ondersteuning of doorverwijzing van het slachtoffer.

Discriminatie

- Oneerlijke behandeling vanwege iemands ras, etniciteit of nationaliteit. Discriminatie kan expliciet zijn (bijv. racistische grappen of uitsluiting) of impliciet (bijv. onbewuste vooroordelen).
- Ongelijke behandeling op basis van geslacht, genderidentiteit of seksuele oriëntatie. Dit omvat ook het creëren van een vijandige omgeving waarin bepaalde groepen zich niet welkom voelen.
- Oneerlijke behandeling vanwege leeftijd, handicap, religie of andere persoonlijke kenmerken. Het gaat hierbij over uitsluiting van oudere personen, gebrek aan toegankelijkheid voor personen met een handicap, of spotten met religieuze gewoonten. Dit kan zowel direct als indirect zijn en vaak onderdeel zijn van alledaagse omgangsvormen.

Het is belangrijk dat je als begeleider oog hebt voor zowel de impliciete als expliciete discriminatie en consequent aan de slag gaat om je eigen handelen en dat van de kinderen te corrigeren.

3. Gedragsregels:

3.1 Handelingsplan begeleiders:

Als begeleider speel jij een cruciale rol in het bepalen van de cultuur en sfeer binnen onze vereniging. Jij draagt mee de verantwoordelijkheid om een veilige, inclusieve en respectvolle omgeving te creëren, waar iedereen zichzelf kan zijn en op zijn of haar niveau kan groeien.

We rekenen op jou om het goede voorbeeld te geven, zowel op als naast het veld. Door onderstaande gedragsregels toe te passen, help je mee onze kernwaarden uit te dragen: **respect, integriteit, veiligheid en vertrouwen**.

Met deze gedragsregels willen we duidelijk maken welk gedrag past binnen Sportaround, zodat we samen werken aan een warme en sterke sportaroundsomgeving.

We verwachten van jou een ernstige, bewuste houding en het besef dat je een voorbeeldfunctie vervult voor anderen.

- **Zorg en welzijn eerst**

Je handelt steeds in het belang van de jongeren, met oog voor hun fysieke, emotionele en sociale ontwikkeling. Je houdt rekening met hun kwetsbaarheid en eigenheid.

- **Gelijkwaardigheid en inclusie**

Je toont respect voor alle jongeren, ongeacht afkomst, gender, geloof, beperking of achtergrond. Uitsluiting, pesten en grensoverschrijdend gedrag zijn onaanvaardbaar.

- **Vertrouwen en nabijheid**

Je bouwt een vertrouwensband op zonder machtsmisbruik. Je bewaart grenzen en bent je bewust van je positie en invloed. Lichamelijk contact gebeurt in functie van de activiteit enkel met toestemming, op gepaste wijze.

- **Professioneel en discreet gedrag**

Je communiceert open, eerlijk en met respect, ook online. Je gaat zorgvuldig om met persoonlijke informatie en deelt niets zonder toestemming.

- **Waakzaamheid en verantwoordelijkheid**

Je bent alert voor signalen van onveiligheid of grensoverschrijding en grijpt in waar nodig. Je neemt als begeleider je verantwoordelijkheid op als je dingen ziet / hoort die in strijd zijn met deze gedragscode. Je bent open en alert voor signalen, geeft deze door en onderneemt eventueel actie op het moment zelf (bv. jongere aanspreken, anderen aanspreken, aanwezig blijven,...) wanneer zaken indruisen tegen de gedragscode. Je weet dat je steeds met vragen en bezorgdheden terecht kan bij de vertrouwenspersoon (API's).

- **Geen plaats voor schadelijk gedrag**

Intimidatie, vernedering, ongewenste seksuele toenadering, misbruik, discriminatie of groepsdruk worden niet getolereerd. Je werkt actief mee aan het voorkomen en stoppen van zulke situaties.

Contactpersoon integriteit (API):

- Bert Misplon: bert@sportaround.be / 0496 90 55 34
- Inte Cristiaensen: inte@sportaround.be / 0494 52 04 06

3.2. Reactiebeleid:

Bij elke melding van een incident – of het nu om een vermoeden, onthulling of vaststelling gaat – volgen we een vast handelingsprotocol in vijf stappen: situatie in kaart brengen, ernst inschatten, advies formuleren en uitvoeren, nazorg bieden en evalueren. Tijdens elke fase wordt afgestemd met betrokkenen en relevante interne of externe partners. Dit wordt telkens op maat aangepast aan de noden van de betrokkenen.

Een melding kan zowel gebeuren door de betrokkenen zelf als door een omstaander. Er wordt telkens eerst een gesprek aangegaan met de betrokkenen, waarna wordt nagegaan wat de verwachtingen zijn en er samen wordt afgestemd hoe het verdere verloop van de melding zal gebeuren.

Fase 1: In kaart brengen van de situatie

De API of jeugdwerker die een melding heeft ontvangen spreekt met de melder in een veilige omgeving, verduidelijkt zijn rol. De API heeft discretieplicht maar geen beroepsgeheim. Soms zal er dus ingegrepen worden, bijvoorbeeld als er sprake is van gevaar. Dat gebeurt uiteraard altijd in overleg met de betrokken persoon. De feiten worden objectief verzameld (wie, wat, waar, wanneer) en betrokkenen worden in kaart gebracht. Indien er sprake is van acuut gevaar, volgt direct doorverwijzing naar hulpdiensten.

Fase 2: Inschatten van de ernst & communicatie

De API beoordeelt samen met interne of externe partners de ernst van de situatie aan de hand van het vlaggensysteem, wetgeving en de gedragscode. Bij ernstige gevallen volgt collegiaal overleg en worden samen inschatting en volgende stappen opgesteld. Betrokkenen worden in grote lijnen op de hoogte gebracht, zonder details, om eigen acties te vermijden. Indien nodig worden vrijwilligers en medewerkers geïnformeerd over het lopende proces en begeleid in communicatie met derden. Ouders worden ingelicht als dit veilig en passend is. Bij bredere bekendheid volgt een duidelijke communicatie naar alle leden om onrust en geruchten te voorkomen.

Fase 3: Advies formuleren en uitvoeren

Er wordt in overleg een advies opgesteld op basis van het vlaggensysteem. Daarbij wordt rekening gehouden met de verwachtingen van betrokkenen en bepaald welke interne maatregelen nodig zijn, op korte en lange termijn. Ook wordt bekeken of doorverwijzing naar hulpverlening, justitie of tuchtrecht nodig is.

Opvolging gebeurt dus **op drie niveaus**: (1) **Intern**: onmiddellijke maatregelen en afspraken. (2) **Extern**: mogelijke doorverwijzing naar hulpverlening of tuchtinstanties. (3) **Justitieel**: bij strafbare feiten kan klacht ingediend worden.

De reactie op het gedrag hangt af van de **kleur vlag** die de situatie krijgt en wordt ingeschat op basis van de zes parameters om situaties correct in te schatten: *wederzijdse toestemming, vrijwilligheid, gelijkwaardigheid, leeftijd/ontwikkeling, context en zelfrespect*.

- Bij een **groene vlag** hoef je niet te reageren. Het gedrag is op zich acceptabel en mag genegeerd worden. Als je het gedrag om één of andere reden toch wil bespreken, moet je in het gesprek het gedrag benoemen, bevestigen en uitleggen waarom het oké is.
- Bij een **gele vlag** is het belangrijk om de grenzen aan te geven. Leg uit waarom het gedrag niet oké is en maak afspraken naar de toekomst.
- Bij **rode vlag** moet je het gedrag verbieden. Bij rode vlag zal je toezicht moeten organiseren of verhogen, nadenken over maatregelen, herstelgericht gaan werken, zorg voor alle betrokkenen organiseren en intern melden.
- Bij **zwarte vlag** moet je het gedrag verbieden. Bij zwarte vlag moet je de vastgelegde maatregelen toepassen, opvang en nazorg organiseren en eventueel extern melding doen.

Fase 4: Nazorg

In de nazorgfase biedt de API ondersteuning aan alle betrokkenen via opvolggesprekken, die blijven doorgaan zolang nodig. Het incident wordt afgerond met een terugblik op de genomen stappen en ruimte voor feedback. Ook medewerkers en coaches krijgen de kans om te reflecteren. Indien er veel commotie is, kan een infomoment voor leden of ouders worden georganiseerd, eventueel met externe experts.

3. Conclusie

Door deze gedragscode na te leven, streeft Sportaround ernaar een positieve, veilige en verrijkende ervaring te bieden voor alle deelnemers, met een bijzondere focus op het beschermen en empoweren van kinderen en jongeren. We moedigen open communicatie en continue verbetering aan om ervoor te zorgen dat onze organisatie een plek blijft waar iedereen zichzelf kan zijn.

Elke nieuwe vrijwilliger maakt kennis met deze gedragscode bij de start van zijn of haar engagement. Tijdens vormingsmomenten voor onze vrijwilligers besteden we gericht aandacht aan het integriteitsbeleid en hoe dit concreet toe te passen in de praktijk. Ook onze API's (aanspreekpersonen integriteit) volgen regelmatig bijscholing.

Zo bouwen we samen aan een veilige, inclusieve en integere omgeving waarin iedereen zich welkom en gerespecteerd voelt.